

Aan de Tweede Kamer
Commissie OCW
per email

Bouwstenen B.V.

Hooglandseweg Zuid 34

3813 TC Amersfoort

033 - 258 4337

www.bouwstenen.nl

nieuws@bouwstenen.nl

KVK: 7701 6963

BTW: NL860873699B01

IBAN: NL92INGB0006295410

Datum: 18 maart 2026

Betreft: Wetsvoorstel doelmatige onderwijshuisvesting

Geachte kamerleden,

Op 30 maart 2026 staat de [wetswijziging planmatige en doelmatige onderwijshuisvesting](#) ter besluitvorming op de agenda van de Tweede Kamer. Dit voorstel lost het probleem met onderwijshuisvesting niet op. Het bestendigt de huidige sectorale praktijk, leidt tot extra administratieve rompslomp, draagt niet bij aan de vorming van brede integrale (kind- of wijk) voorzieningen en niet tot doelmatig ruimtegebruik.

We geven u in overweging het voorstel tegen de context van de toekomstige maatschappelijke en financiële opgave van scholen, gemeenten en Rijk te bezien en geven u graag wat signalen uit het werkveld mee.

Voorstel lost het probleem niet op

Het grootste probleem met onderwijshuisvesting zit hem in:

1. de gescheiden rolverdeling tussen gemeenten (investeringen) en scholen (onderhoud). Daar is iedereen het wel over eens. Dat maakt van onderwijshuisvesting een wereld apart waardoor integraal beleid vrijwel onmogelijk wordt. Ook mist het de aansluiting met de rest van de vastgoedwereld en leidt het tot veel gedoe, niet alleen bij renovatie, maar ook bij nieuwbouw (suboptimaal), onderhoud (wel/niet) en gebiedsontwikkeling (ingewikkeld in te passen)
2. de te lage bekostiging door het Rijk. Gemeenten krijgen maar de helft van wat er nodig is om de kapitaallasten te dekken. Door gebrek aan geld in het gemeentefonds (huisvestingskosten) kan er niet voldoende geïnvesteerd worden en is de voorraad schoolgebouwen verouderd.

Het voorstel lost deze problemen niet op. Het is een lapmiddel en zo zeggen wetenschappers een "papieren tijger". Zie in dit verband het [IBO rapport](#) (2021), ons [onderzoek naar de bekostiging](#) (2023) en de vergelijking met [uitgave en bijdrage in gemeentefonds per gemeente](#) (2025), de [wetenschapstoets](#) (2025) en meer informatie over het [Deltaplan Scholen](#) (2022-2026).

Voorstel is al praktijk en klein bier

De VNG en PO-raad hadden jaren geleden de wens om een IPH voor gemeenten verplicht te stellen en scholen mee te laten betalen aan de investeringen in de gebouwen. Het IHP is inmiddels bij vrijwel alle gemeenten ingeburgerd en ook scholen betalen in de praktijk regelmatig mee aan investeringen als daar hun energierekening mee omlaag gaat. Ondertussen is ook helderder geworden dat niet gemeenten of scholen, maar het Rijk verantwoordelijk is voor de bekostiging om de investeringen te dekken. De mogelijke bijdrage van scholen is in vergelijking hiermee klein bier.

Voorstel sorteert niet voor op de toekomst

De politiek heeft veel ambities rond onderwijs, kinderopvang en ontmoetingsplekken voor de buurt. Het werkveld zoekt naar mogelijkheden om ondanks de te lage bekostiging toch goede ruimte voor kinderen te realiseren door geldstromen voor huisvesting vanuit verschillende sectoren bij elkaar te brengen en doelmatiger in te zetten. De druk op deze zoektocht wordt steeds groter omdat er een vloedgolf aan investeringen in schoolgebouwen op gemeenten afkomt. Zie in dit verband ook de nieuwe regels in het kader van de [energietransitie](#) en het hoofdstuk over voorzieningen in de [concept nota Ruimte](#).

Doorgaan op het huidig pad (met amendement)

Een deel van ons netwerk vindt de wetswijziging wel oke. Het loopt al zo lang en er zitten ook goede elementen in. Ze zien in het wetsvoorstel met name als kans om vervolgens ook meer geld vanuit het Rijk te krijgen (voor wat, hoort wat). Maar ze hebben ook zorgen:

- Met het opheffen van het investeringsverbod zoals het nu is geformuleerd, blijft het een vrijwillige bijdrage en getouwtrek tussen gemeenten en scholen, terwijl dat het niet zo zou moeten zijn. Het is niet hun probleem maar wordt door het Rijk op hen afgewenteld. Daarbij is het geen oplossing voor scholen in zwakke wijken die vaak minder vermogend zijn en juist een grote investeringsbehoefte hebben.
- Met het wetsvoorstel komt een enorme bak aan informatieverplichtingen (rompslomp) mee. Die is niet afgestemd met informatieverplichtingen uit andere wetten (stapelt op). Het Rijk kan de gevraagde informatie ook op andere wijze verkrijgen (zonder die extra rompslomp).

Wellicht kan die overmaat aan informatie-verplichtingen er via een amendement nog uit. We kunnen daarin meedenken.

Of kiezen voor een ander pad

Voor een ander deel van ons netwerk is de toekomst al begonnen. Ze vinden het niet gewenst de ondoelmatigheid en de sectorale benadering nu nog strakker bij wet vast te leggen en vragen zich af hoe we straks weer uit deze silo komen als alles rondom de wet is ingeregeld. In tijden van transitie reist men licht, is de gedachte en in deze tijd hebben we meer behoefte aan minder, dan aan meer regels. Zij lopen liever een ander pad dat beter bij de toekomst aansluit. Daar werken ze ook aan. Zie in dit verband de [samenwerkingsagenda](#) van partijen in het werkveld. In de tussentijd kunnen de gemeentelijke jaarstukken door het Rijk worden gebruikt of er voldoende voortgang zit in het gewenste beleid. We hebben daar [een monitor voor ontwikkeld](#).

Keuze aan de politiek

Benieuwd wat u gaat doen. We wensen u veel wijsheid.

Met vriendelijke groet,

Ingrid de Moel
(directeur Bouwstenen voor Sociaal)

Meer informatie over Bouwstenen

Bouwstenen voor Sociaal is een onafhankelijk landelijk platform rond maatschappelijke voorzieningen en vastgoed; inhoudelijk en financieel gedragen door 180 partners en meer dan 500 bestuurders en professionals uit de praktijk. Onze partners zijn gemeenten (G40 + 70 middelgrote en kleine gemeenten), grote scholen en maatschappelijk betrokken bedrijven. Het platform richt zich op kennisuitwisseling en -ontwikkeling rond bestuurlijk vastgestelde doelen en deelt de kennis over de uitvoering met iedereen, ook met beleidsmakers en beslissers in Den Haag.